πού κρυφοθρέφουντε στούς κόρφους της.

Τὸ ρίδι σειότανε, κουλούριαζε, ἀνέβαινε ἀπάνω της, καὶ σφύριζε σὰν πού ἐκείνη τὸ διάταζε.

* * *

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ νυχτιὰ τὸ βασιλόπουλο θαρρεῖς καὶ μπῆκε μιὰ ζωὴ καινούργια μέσ' τὸ αἷμα του. Ἐκεῖν' ἡ μαβρομάτα ἡ τσιγγάνα τὄκαμε ν' ἀποξεχάσει καὶ τὰ ὄνειρα του καὶ τὶς πίκρες του.

— Ζωὴ κι ἀγάπη! ἔλεγε. Τί ὄμορφη πού εἶναι ἡ ζωή. Τώρα πού ξέρω πῶς μαγέβουνται τὰ ρίδια, θἄβρω τὸ παιδί μου καὶ θὰ ζήσωμε μαζί.

Καὶ σήμερα καὶ ἄβριο νὰ κινήσει νὰ τὸ βρεῖ κυλούσανε οἱ μέρες μὲ χαρὲς καὶ μὲ τραγούδια, μὲ καινούργιους πόθους, ὅλο καὶ καινούργιους καὶ ἀτέλειωτες, ἀχόρταστες ἀπόλαψες.

Τὰ χελιδόνια κάνανε φωλιὲς στὸν πύργο, βλάστησε ἡ γῆ καὶ ἀνθοβόλησε.

* * *

— Τραγούδησέ μου, ἔλεγε τὸ βασιλόπουλο, στὴ μαβρομάτα του, πρωὶ καὶ βράδυ.

Κι ἡ μαριόλα ἡ τσιγγάνα δόστου καὶ τοῦ τραγουδοῦσε τώρα ἐννιὰ μῆνες τὰ πιὸ ὄμορφα τοῦ τόπου της τραγούδια.

Μόνο μιὰ βραδιά, τὴν ὑστερνή, δὲν τοῦ τραγούδησε. Ἐκείνη τὴ βραδιὰ ἀπόθανε στὴ γέννα.

Ἕνα ἀηδόνι πέταξε ἀπὸ τὴν ποδιά της, χάδεψε τὸ βασιλόπουλο τοῦ Βαγδατιοῦ μ' ἕνα φτερούγισμα καὶ κελαϊδόντας πῆρε δάση καὶ βουνά.

Εἰκοσιμιὰ τοῦ Ἰούλη 1905.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΦΥΤΙΛΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Καλέ μου «Νουμᾶ»,

Ἤθελα ἀπὸ καιρὸ νὰ σοῦ γράψω, δηλαδή, ἀπὸ τὸν καιρὸ πού ὁ μακαρίτης Ντελιγιάννης μέσα στὰ *πατριωτικά* του νομοσκέδια εἶχε καὶ γιὰ τὸ κλείσιμο τῆς σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ἀλλὰ πίστευα ὅτι οἱ καμαρωτοὶ πατέρες τοῦ ἔθνους δὲ θὰ ἐψήφιζαν ἕνα τέτοιο πρᾶμα.

Ὁ συχωρεμένος πάει δουλιά του καὶ ἔρχεται ὁ κοκκινομάλης ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος, καὶ βέβαια δὲ μποροῦσε νὰ κάμει ἀλλοιῶς, ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσει κατὰ γράμμα τὸ πατριωτικὸ πρόγραμμα· ψηφίζουν λοιπὸν οἱ ψευτοπατέρες ὄχι τὸ κλείσιμο ἀλλὰ τὰ δίδαχτρα.

Καὶ τώρα, καλέ μου «Νουμᾶ», γιὰ πές μου πῶς τοὺς νομίζεις τοὺς καλλιτέχνες; Βέβαια ὄχι γιοὺς βουλευτάδων γιὰ νὰ πέρνουν τζάμπα μιστοὺς καὶ νὰ βολτατζάρουν στὸ Φάληρο, οὔτε τραπεζίτες! Κανένας ἀπὸ τοὺς ψευτοπατέρες δὲ βρέθηκε νὰ ρήξει ἕνα «ὄχι» μέσα στὸ σαπισμένο μέγαρο πού τὸ λένε ΒΟΥΛΗ. Εἶμαι ζωγράφος καὶ νοιώθω τὸν πόνο πού θὰ αἰστανθοῦν τὰ παιδιὰ αὐτὰ πού δὲ θὰ ἔχουν 60 δραχμὲς μονοκοπανιὰ νὰ πλερώσουν καὶ θὰ κάτσουν πολὺν καιρὸ νὰ κοιτάζουν τἄστρα.

Μὲ μεγάλην ὑπόληψη
Ἕνας ζωγράφος

Ο ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΚΙΝΤΥΝΟΣ

Φίλε Ἰαγκόπουλε,

Εἰς τὴν «Ἀκρόπολι» ἔγραψα μὲ ἐπιφύλαξι γιὰ τὴν «Κατοχὴ» καὶ ἐπαίνεσα τὸ συγγραφέα, γιὰ τὸν κοσμάκη πού γιὰ νὰ καταλάβῃ τὴν ἀλήθεια ἔπρεπε νὰ τοῦ γράψω ἕνα τόμο καὶ πάλι ζήτημα εἶναι ἂν θὰ καταλάβαινε, ἀφοῦ δὲν ἐπῆραν χαμπαράκι πολλοὶ *ἀλόγιοι* νέοι πού ὅλα τὰ βιβλία τὰ διάβασαν ἐκτὸς ἀπὸ τὴ λογική! Ἔπειτα γιὰ τὸν κόσμο εἶναι καλὴ ἡ «Κατοχὴ» γιὰ νὰ ἰδῇ τούλάχιστο πῶς ἐροῦσαν τὴ φουστανέλλα οἱ γονεοί του. Μὰ ἐπειδὴ ὁ κ. Βῶκος πῆρε κατήφορο καὶ βγαίνει τώρα τὴν «Κατοχὴ» μυθιστόρημα καὶ ἑτοιμάζει δρᾶμα, καθὼς ἔμαθα, τὸ «Εἰκοσιένα» (!!!) καὶ ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ ἀπὸ ἄλλα σὰν «Τὸ χάνι τῆς Γραβιᾶς», τὰ «Δερβενάκια», «Τὸ σουβλὶ τοῦ Διάκου», ἡ «Μπουρμουλίνα» καὶ συνέχεια χωρὶς τέλος, ἔγραψα γιὰ τὸ «Νουμᾶ» ὅλη τὴν ἀλήθεια γιατὶ ὁ κ. Βῶκος τὸ ἔκαμε σὰν τὴ γρηὰ τῆς παροιμίας ποῦ: «τῆς εἶπαν κἄτι νὰ κάνῃ κ' ἔκατσε καὶ τὸ παράκαμε»!

Ὁ δικός σου
ΤΙΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΚΟ

Ἀπὸ Πέμπτη σὲ Πέμπτη

Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Κυρ. Μαυρομιχάλης.

Σκοτωμοί. Ἀθήνα 4. Ἐπαρχίες 8.
Λαβωμοί. Ἀθήνα 5, Περαίας 5, Ἐπαρχίες 16.
Κλεψές. Ἀθήνα 11, Περαίας 8, Ἐπαρχίες 18,

Η ΓΚΡΕΜΝΙΣΤΡΑ ΤΗΣ ΑΝΤΡΟΣ

Στὸν Ψυχάρη — πού τὴν εἶδε

Ἡ Γκρεμνίστρα εἶναι βράχος ἀψηλὸς καὶ μεγαλόπρεπος, εἶναι μιὰ ξέχωρη τῆς φύσης ἰδιοτροπία πού τὸ μάτι σου δὲν τὴ χορταίνει, σὰ μετράει τὴν περήφανη κορμοστασία του. Τὸ χέρι τοῦ δημιουργοῦ τὸν ἔχει εὐλογημένο μ' ἀτίμητα στολίδια ἀφάνταστης ὀμορφιᾶς, πού ἡ Αὐγοῦλα τὰ χαιρετᾷ ταχτικὰ τὴ στιγμὴ πού δίνει τοῦ ὀρίζοντα τὸ πρῶτο φιλί της.

Ἡ δάφνη καὶ χίλια-δυὸ νεροβλαστάρια σκεπάζουν ὁλοτρόγυρα τὴ γδύμνια του μὲ τῆς πυκνῆς φυλλωσιᾶς τους τὴν καταπράσινη χλαμῖδα. Μὰ αὐτὸς στενοχωριέται καὶ ξεσπᾷ σ' ἀστείρευτα δάκρυα, πού στάλα στάλα μαζέβουνται σὲ μικρὸ χαβούζι, μπροστά του ἀπ' τὴ νοικοκυροσύνη τῶ χωρικῶν ἀνοιγμένο.

Ἡ σιγασιὰ εἶν' ἀπόλυτη γύρου του, γιατὶ ἡ κίνηση λείπει καὶ μονάχα τὸ πρωὶ καὶ τὸ δειλινό, ὅταν οἱ γυναῖκες ἔρχουνται νὰ γεμίσουν τὶς λαγῆνες τους ἀπ' τὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς ρεματιᾶς, ταράζετ' ἡ ἡσυχία του. Αὐτὲς ἀκοῦν τὸ μονότονο ξεγλύστριμα τῶ δακρυῶ του ἀνάμεσα στὰ φύλλα κ' ἴσως καὶ τῶν πόνων του τὴν ξομολόγηση. Γιατὶ λένε πῶς ἀγάπης πλάσμα εἶναι ἡ Γκρεμνίστρα. Πῶς ἕνας νέος ἀπελπισμένος νὰ μαλάξῃ τῆς ἐρωμένης του τὴν καρδιὰ ἀνέβηκε στὸ γκρεμνὸ αὐτόνα νὰ κλάψῃ τὸν καημό του. Πῶς τὰ δάκρυα χλώραιναν τὴν πέτρα καὶ βλάστησε. Πῶς ἄκουσε ἡ κόρη τὸ θάμα κ' ἔτρεξε νὰ τοῦ ζητήσῃ συχώρεση, μὰ τοῦ Ἔρωτα ὁ Θεὸς τὸν εἶχε πιὰ μεταμορφώσει σὲ ρυάκι γιὰ νὰ ποτίζῃ αἰώνια τὴ φυτρωσιά, πού μὲ τὴ θέρμη τῆς ἀγάπης του ἔπλασε, καὶ νὰ θυμίζῃ στὴν ἄσπλαχνη τὴ σύντριψη τῆς ψυχῆς του. Πῶς τότες ζήτησε κι αὐτὴ ἀπὸ τὸν ἴδιο θεὸ νὰ τὴν κάνῃ Νεράϊδα, νάφοσιωθῇ στὴ λατρεία ἐκείνου, πού ἡ ἀγάπη τὸν τρέλλανε. Καὶ συχνά, λένε, ὅταν οἱ νύχτες εἶν' ἀφέγγαρες, ἀπ' τοὺς κόρφους τοῦ χαβουζιοῦ ἀνεβαίνουν λυπητερὲς μελωδιὲς κ' ἕνα κορμὶ ἀσπροντυμένο ἀλαφροπατᾷ στὸ μάγουλο τοῦ νεροῦ. Ὁ χειμώνας μόνο ψυχραίνει τῶν παθῶν του τὴ φλόγα. Τότες οἱ κλαψὲς πάβουν. τὰ δακρυα γίνουνται σταλαχτίτες ἀπ' τὴν παγωνιά, κ' ἡ Γκρεμνίστρα μοιαζει τέμπλο παραμυθένιο, πού πάνου του καίνε ἀμέτρητα κεριά.

Πλάγι ἀπ' τὸ βράχο καμιὰ πενηνταριὰ σκαλοπάτια, σκιασμένα ἀπὸ πελώριες καρυδιές, φέρνουν στὴν κορφή του, ὅπου καὶ τὸ ὀτωχοκτισμένο παρεκκλήσι τοῦ Ἁγ. Λιά. Ἀπ' ἐκεῖ θέαμα μαγευτικὸ ξαπλώνεται μπροστά σου. Τὸ μάτι σου τρέχει γοργόφτερο σ' ἔκταση δεντροσπαρμένη πέρα καὶ πέρα, πού ἀπ' ἐδῶ κι ἀπ' ἐκεῖ προστατεύουν δυὸ λοφοσειρὲς — καὶ σταματᾷ στὴ θάλασσα τὴν ἀπέραντη, ὅπου χάνεται ἀνεμπόδιστη στὰ περιγιάλια τῆς Ἀνατολῆς. Παντοῦ, ἀπ' τὴν κοιλάδα κάτου, ἀπ' τὶς ράχες τῶ λόφων καὶ τὰ πλάγια προβάλλουν σκορπιστὰ τάσβεστωμένα σπίτια μὲ τοὺς ἡλιακούς τους, πού μοιάζουν κρυῶνες πολεμικές, κι ἀνάμεσα στὰ κυπαρίσσια καὶ στὶς λεμονιὲς τὰ καμπαναριὰ δείχνουν στὸν οὐρανὸ τοὺς σταυρούς τους.

Ὡστόσο τὸ πανηγύρι τοῦ Ἁγ. Λιὰ ἔρχεται νὰ ζωηρεψῇ τὴν ἀδιάκοπη σωπασιά. Νιὲς καὶ παλληκάρια, κι ὅσοι στὰ γεράματα πεθοῦν τὴ θύμηση τῶν περασμένων, μαζέβουνται νὰ γιορτάσουν τὴ μέρα, μὲ τὴ λειτουργία στὸ παρεκκλήσι, μὲ τὸ χορὸ καὶ τὸ γλέντι κατου ἀπ' τὴ Γκρεμνίστρα, πού καμαρώνει σὰ θεός, ζωσμένη ἀπὸ λάτρες. Τσαντάκια στήνουνται τῆς ὥρας καὶ καναπέδες, τὸ μοῦρο ἕνα πιοτὸ ἐγχώριο, καὶ τὸ μισινὶ κρασὶ χρωματίζουν τὰ ποτήρια καὶ τὶς ὄψες. ἀρχίζει ὁ ἀντριώτικος χορὸς καὶ τὰ τριγυρινὰ ἀντιλαλοῦν ἀπ' τὰ ξεχειλίσματα τῆς χαρᾶς ὡς τὰ μεσάνυχτα. Κ' ἐσύ, πού δίνεις κάποιαν ἀψηλότερη ἔννοια σ' ὅλο τοῦτο τὸ ξεδίπλωμα τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, πού ἡ καρδιὰ σου γελᾷ μαζί τους γιατὶ βλέπεις νὰ ρουφοῦν τῆς ζωῆς τὸ μυστήριο μ' ἀθῶο καὶ ἄκακο στόμα, ἀσυνήθιστος στοῦ τόπου τὰ συνήθεια, ξεχνᾶς γιὰ λίγο τὰ κεράσματα καὶ τὰ βιολιά, ρήχνεις τὸ βλέμμα σου μακριά, ὅσο προφταίνει νἀρπάξῃ τὸ πανόραμα ὅλο, καὶ ρωτᾷς μὴ θἄβρισκε ὁ Θεὸς καλύτερο μέρος ἂν ἀποφάσιζε νὰ μᾶς προικίσῃ μ' ἐπίγειο παράδεισο.

Πόλη ΔΑΝΑΟΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ὁ συνεργάτης μας κ. Σπύρος Ἀναστασιάδης ἀρρώστησε καὶ γι' αὐτὸ δὲ μᾶς ἔφερε τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου του «Σκιᾶς γροθιές». Ἐλπίζουμε στ' ἄλλο φύλλο νὰν τὄχουμε.

— Ὁ κ. Μιχαηλίδης τῶν «Παναθηναίων», μαθαίνουμε, σκοπεύει νὰ γράψει καὶ δρᾶμα πού ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια τὄχει στὰ σκαριά. Ὁ τίτλος του θἆναι «Ὁ Τέταρτος», μιὰ κι ὁ φίλος του ὁ Ξενόπουλος ἔγραψε τὸν «Τρίτο».

— Ὁ Βῶκος ἑτοιμάζει καὶ μυθιστόρημα τὴν «Κατοχὴ» του, τὄχει μάλιστα κ' ἕτοιμο ἀφοῦ θὰ πουλιέται ἀπὸ σήμερα στοὺς δρόμους μιὰ πεντάρα τὸ φυλλάδιο.

— Ἐλπίζουμε πῶς στὸ μυθιστόρημα θὰ φρόντισε νὰ κάνει ἀρκετὴ ἀβαρία Ταρταρινισμοῦ.

— Δὲν εἶναι ἀντιδυναστικὸ ἔργο ἡ «Κατοχὴ», ὅπως τὴν κατηγορήσανε μερικοί.

— Τὸ ἐναντίο, εἶναι δυναστικώτατο, ἀφοῦ μπορεῖς ὅταν πᾶς νἆσαι Ὀθωνιστής, καὶ νὰ γίνεις, ἅμα τὴν ἰδεῖς, θαμαστὴς τοῦ σημερνοῦ Βασιλιᾶ μας.

— Ἀπὸ ἕνα γράμμα δραματικώτατο πού δημοσίεψε ὁ κ. Κατσαντώνης τῆς «Ξένης» στὸ «Ἄστυ» πειστήκαμε πιὰ ὅλοι πῶς ὁ κ. Χρηστομᾶνος εἶναι ὁ ξυπνώτερος κι ὁ σατανικώτερος Ρωμιός.

— Μοναχὰ ὁ κ. Ξενόπουλος βρῆκε ἕ ξ υ π ν ο τὸ γράμμα, μὰ ὁ χριστιανὸς αὐτὸς τὰ βλέπει ὅλα τὰ πράματα ἀνάποδα. Τὰ μάτια του φταῖνε, ὄχι λόγου του.

— Ἕνας θεατρῖνος τὴν Τρίτη τὸ βράδυ ἔβγαλε λόγο στὸ «Ἀθήναιο». Μίλησε γιὰ τὸ Σαίξπηρ, τὸ Γκαῖτε, τὸ Σίλλερ καί... γιὰ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα.

— Μιμήθηκε τὸν κ. Πιζόρνο, νὰ ποῦμε. Ὁ προφέσορας στὸ Ὠδεῖο κι ὁ θεατρῖνος στὸ θέατρο. Κ' οἱ δυὸ τὰ ἴδια πράματα εἶπαν. Ὁ θεατρῖνος μόνο πού τὰ εἶπε λίγο θεατρικώτερα Δὲν ξέρουμε πάλι. Μπορεῖ ἔτσι νὰν τὰ εἶπε κι ὁ κ. Προφέσορας.

Ο ΙΔΙΟΣ